

OLIMPIADA DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ

Etapa locală, 23 ianuarie 2016

Clasa a VII-a

Școli cu predare în limba română

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore. Se acordă 10 puncte din oficiu. Total: 120 de puncte.

Citește cu atenție textele de mai jos și răspunde corect tuturor cerințelor formulate în sarcinile de lucru:

A.

Iar când am ridicat privirea, alături de mine, pe o bancă de piatră, stătea, ținând în mână o carte, un... mă rog, aproape un copil. Palid la față și mai degrabă slăbit decât slab, era îmbrăcat cu haine scumpe, se vedea că e de rang înalt, dar... cu siguranță nu putea fi BĂTRÂNUL înțelept. M-am gândit într-o clipă că îl am alături de mine pe Teodosie, fiul lui Neagoe Basarab. Mă privea zâmbitor și a rostit simplu:

- Eu sunt Teodosie, fiul lui Neagoe Basarab, cu mila lui Dumnezeu Domn al Țării Românești!

Clar, m-au trecut niște fiori, dar nu de teamă, ci de emoție. Adică... oricum, nu cred că avea decât câțiva ani mai mult ca mine și... era DOMN! În plus, mai era și fiul celui despre care chiar Bunucul scria că fusese un mare învățat! Așa că, mai degrabă cu sfială, mi-a scăpat din gură un fel de tremurat.

- Înțeleptul Neagoe Basarab?

Iar el a zâmbit și a spus:

- **Să nu să laude înțeleptul cu înțelepciunea sa, nici puternicul cu puterea sa, nici bogatul cu bogăția sa.** Așa stă scris în carte.

Și mi-a întins cartea pe care o ținea în mâini. Pe ea, niște litere ciudate, cum n-am mai văzut, dar pe care le-am înțeles, ca prin minune, Sergiulică! Și în acea clipă am mai înțeles ceva și, de asemenea, mi-a mai venit o întrebare: în toate timpurile prin care călătorisem, pricepeam ca prin minune vorbele oricui, fără piedici de limbă! Cum era posibil asta, oare? Am lăsat căutarea răspunsului

B.

Epocă de tranziție, secolul al XVI-lea este ilustrat în istoria românească de personalități de o mare diversitate tipologică, de la monarhul bizantin (Neagoe Basarab) la adevărați cavaleri renașcențiști (Petru Rareș, Petru Cercel, Mihai Viteazul) și de la aventurieri (Despot-Vodă) la domni de țară [...].

Confruntări între domn și elita politică, între statul domnesc și statul boieresc, confruntări între politica de cruciadă târzie și politica de acceptare a dominației otomane, totul în umbra tot mai cuprinzătoare și mai densă a Semilunii, acesta este conținutul secolului al XVI-lea românesc. [...]

Începutul veacului stă sub semnul domnului Țării Românești, Neagoe Basarab (1512 – 1521). De o filiație¹ incertă, el pare a fi fost nu fiu de domn (cum pretindea), ci vlăstar de mare boier din familia Craioveștilor. Cărmuirea sa este importantă prin aspectele culturale și artistice și prin patronatul munificent² exercitat de domn în Orientul ortodox.

Neagoe Basarab apare ca autorul unei lucrări monumentale a literaturii noastre vechi, **Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie**, considerată, pe bună dreptate, de Constantin Noica drept «întâia mare carte a culturii românești»; tot el este ctitorul³ uneia dintre cele mai splendide opere de arhitectură, biserica din Curtea de Argeș, la a cărei sfințire (17 august 1517) a luat parte patriarhul ecumenic⁴ al Constantinopolului, Teolipt; cu acest prilej a fost canonizat (trecut în rândul sfinților) patriarhul de Constantinopol, Nifon, scurt timp mitropolit al Țării Românești (1503–1505). A fost

<p>pentru mai târziu.</p> <p>Pe carte, cum îți spun, cu litere ciudate și parcă în altă limbă, dar pe care o înțelegeam desăvârșit, stătea scris:</p> <p>ЫНВЭЦЭТУРИЛЕ ЛУЙ НЕАГОЕ БАСАРАБ КЭТРЕ ФИУЛ СЭУ ТЕОДОСИЕ</p> <p>adică:</p> <p>Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie.</p> <p>Pentru a doua oară țineam în mână o CARTE adevărată. Dar era una mult mai veche decât cea din Muzeul Ocupațiilor. M-a trecut un fior. Deși le despărțeau mii de ani, între cele două cărți era o legătură. Cuvintele, Sergiule. Cuvintele care lasă în urma lor legături între oameni, dincolo de timp. Și dincolo de istorie.</p> <p>Cartea aceasta era scrisă de un tată pentru fiul său. Iar cartea din muzeu era dăruită de un tată copilului său. Iar eu le-am ținut în mâini pe fiecare, undeva dincolo de timpul lor.</p> <p>(Horia Corcheș, <i>Istoria lui Răzvan</i>)</p>	<p>prima canonizare săvârșită pe pământul românesc. Neagoe Basarab a înălțat biserici și a făcut bogate danii la Muntele Athos (mai ales la mănăstirea <u>Cutlumus</u>, «lavra⁵ Țării Românești», ctitorie a lui Nicolae-Alexandru Basarab și a lui Vladislav-Vlaicu), patriarhiei din Constantinopol, la Muntele Sinai, la Ierusalim, la Meteore (Thesalia). Prin activitatea sa de ctitor și de patron al culturii și al lumii ortodoxe, Neagoe Basarab se înfățișează ca un continuator al basileilor⁶ bizantini, preocupat să sprijine Biserica ortodoxă, ajunsă sub stăpânire otomană.</p> <p>(Florin Constantiniu, O istorie sinceră a poporului român)</p> <p>¹filiație - legătură de înrudire directă în linie descendentă; ²munificent - foarte darnic, generos; ³ctitor - persoană care întemeiază un așezământ (de binefacere, o mănăstire etc.), suportând (sau contribuind) la cheltuielile pentru ridicarea și înzestrarea acestuia; ⁴ecumenic - investit cu autoritate extinsă asupra întregii biserici creștine; ⁵lavră - mănăstire ortodoxă din unele țări, ale cărei chilii formează o așezare de tip rural; ⁶basileu - împărat.</p>
---	---

SUBIECTUL I – Lectura

50 de puncte

a. Înțelegerea textului ficțional/ nonficțional – 12 puncte

1. Prezintă tipul de narator din primul fragment de text citat. **6 puncte**
2. Ilustrează trei particularități ale textului nonficțional, valorificând informațiile din cel de-al doilea fragment de text citat. **6 puncte**

b. Scriere despre textul ficțional/ nonficțional – 30 de puncte

Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să prezinți influența asupra generațiilor a cărții **Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie**, prin raportare la cele două fragmente de text citate. Vei avea în vedere:

- prezentarea punctului de vedere al celor doi autori asupra importanței acestei cărți și a perspectivei din care au fost scrise textele-suport, prin referire la secvențe/ situații relevante selectate din ambele fragmente de text citate;
- evidențierea particularităților celor două fragmente de text;
- exprimarea argumentată a unui punct de vedere personal despre modul de ilustrare a importanței acestei cărți, în cele două fragmente citate.

Redactarea răspunsului la punctul b – 8 puncte

Unitatea compoziției - **1p**; registrul de comunicare, stilul și vocabularul - **1p**; coerența textului - **1p**; ortografia - **2p** (0-2 greșeli - 2p; 3-4 greșeli - 1p; mai mult de 4 greșeli - 0p); punctuația - **2p** (0-2 greșeli - 2p; 3-4 greșeli - 1p; mai mult de 4 greșeli - 0p); așezarea în pagină - **1p**.

SUBIECTUL al II-lea – Practica rațională și funcțională a limbii – 10 puncte

Redactează un text argumentativ, de 100–150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre puterea cuvintelor de a uni destine, pornind de la afirmația lui Horia Corcheș „Cuvintele [...] lasă în urma lor legături între oameni, dincolo de timp. Și dincolo de istorie.”

SUBIECTUL al III-lea – Elemente de construcție a comunicării – 50 de puncte

1. Identifică, în primul fragment de text, două cuvinte monosilabice care să conțină diftong și, în cel de-al doilea, trei cuvinte plurisilabice care să conțină vocale în hiat. **5 puncte**
2. Menționează consecințele folosirii cratimei în structura „le-am”. **5 puncte**
3. Formulează cinci enunțuri în care să demonstrezi că verbul „a fi” este polisemantic. **5 puncte**
4. Alcătuește familia lexicală a cuvântului *copil* (cinci derivate). **5 puncte**
5. Scrie cinci expresii/ locuțiuni care să conțină câte un numeral. **5 puncte**
6. Transcrie, din primul text, un substantiv în cazul vocativ și scrie patru propoziții în care să fie utilizat în toate celelalte cazuri. **5 puncte**
7. Precizează valoarea morfologică a cuvântului „a”, din construcția „politică de acceptare a dominației otomane”, și utilizează aceeași formă a cuvântului cu două valori morfologice diferite, în alte contexte. **5 puncte**
8. Rescrie structura „a literaturii... vechi”, modificând topica adjectivului, și explică ortografia cuvintelor ca urmare a schimbării topicii adjectivului. **5 puncte**
9. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în cele două fragmente de text. **5 puncte**
10. Transformă construcția pasivă „...cartea din muzeu era dăruită de un tată copilului său” într-o construcție activă și evidențiază două modificări apărute. **5 puncte**

Clasa a VII-a, școli cu predare în limba română